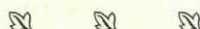

Ook van paddestoelen, mossen, wieren e.d. lagere planten, die tot dusver weinig genoteerd zijn, zullen we graag gegevens registreren. Dat is nog heel weinig gedaan. Alleen wijlen Mej. C. COOL heeft destijds in de buurt van Haarlem op speciale paddenstoelen-excursielijsten aangestreept en bijgeschreven, welke soorten zij in de betrokken kwartierhokken vond. Na deze zijn paddestoelen zo goed als alle andere sporeplanten (varens uitgezonderd) slechts terloops genoteerd. Doch ook hier: alleen absoluut zekere opgaven zijn te gebruiken. Hoe meer medewerkers overigens, hoe meer kans op volledigheid van de verschillende kaarten, die nu reeds de levendige belangstelling mochten wekken van het internationale gezelschap botanici, dat er in September 1935 bij het 6e Internationaal Botanisch Congres te Amsterdam kennis mee maakte. Lezers van „de Levende Natuur”, voor zover ge planten kent, helpt mee!

Bergen op Zoom, najaar 1936.
Halsterse weg 78.

JAN G. SLOFF.

EEN STUKJE NEDERLANDSE KEMPEN.

Even ten Zuiden van Tilburg, dicht bij het plaatsje Riel, ligt een uitgestrekt heidelandschap, de Rechte Heide of Regte Heide. Een deel van dit terrein behoort aan de gemeente Tilburg, het andere deel aan de gemeente Goirle. Beide delen hebben hun bezienswaardigheden. In het Tilburgse deel ontdekten in de loop van deze afgelopen zomer de heren Willems een zestal grafheuvels uit het Bronstijdperk. Vijf van de heuvels zijn door palen omgeven geweest, de zesde, de grootste door een gracht en een ringwal. Deze grafheuvels zijn niet alleen enig in ons land, maar ook op het vasteland van Europa. Door de goede zorg van Burgemeester en Wethouders van Tilburg zijn deze graven weer in hun oorspronkelijke toestand gebracht, zodat zij thans een indrukwekkend, historisch monument vormen, dat niet behoeft onder te doen voor de Hunebedden. Niet weinig werkt tot de grootse indruk mede, dat het punt, waar de graven liggen een van de mooiste uit de gehele omtrek is. Men geniet hier een prachtig uitzicht op Goirle, Tilburg en Riel. De plantengroei bestaat bijna geheel uit struikhei (*Calluna*) en dophei (*Erica*). Deze laatste plant bewijst, dat de grond hier reeds tamelijk vochtig is. Naar het Zuid-Westen neemt de vochtigheid van de grond nog toe, men vindt daar de zogenaamde Papenmoeren. De flora breidt zich dan ook aanmerkelijk uit met *Epilobium*, *Narthecium*, *Drosera*, *Myrica*, zelfs zijn delen van de bodem met *Sphagnum* bedekt. De restauratie van de bovengenoemde graven geeft ons hoop, dat dit terrein althans voorlopig in zijn geheel zal bewaard blijven, een prachtig natuurmonument, een stukje onvervalste Nederlandse Kempen.

Een geheel ander beeld vertoont het Goirlese deel van de Regte Heide. Dit deel wordt namelijk reeds enige tijd ontgonnen als onderwerp van werkverschaffing. Bij het afgraven van de heide en het ompspitten van de grond, werd een vuursteen van enigszins afwijkende vorm gevonden. De burgemeester van Goirle zond hem mij ter nader onderzoek en het bleek een fossiel te zijn, namelijk een micraster. Het voorwerp bevindt zich thans in het gemeentehuis van Goirle, een tekening is te vinden in het Natuur-Historisch museum te Tilburg. Dit feit was voor mij aanleiding om toegang te verzoeken tot de in ontginning zijnde terreinen, welk verzoek mij met de meeste welwillendheid werd toegestaan. Bij mijn veelvuldige bezoeken bleek mij, dat ik hier een prachtig terrein voor mij had van Zuidelijke zwerfstenen. Begrijpelijk wordt dit als men de

geologische kaart van Staring beschouwt, het blijkt dan, dat wij ons op de Rechte Heide in een der stroken bevinden van het grove Maasdiluvium.

Ik noteer de volgende vondsten:

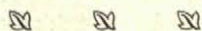
1. Witte kiezel in zuiver witte vorm, naast kiezel in diverse kleuren.
2. Lydiet als afzonderlijke keitjes, ook als banden in grijze kwartsiet.
3. Jaspis meestal in de vorm van rolsteentjes.
4. Gerolde blauwe vuursteen.
5. Vuursteenscherven rood, donkerbruin en lichtgeel. Sommige vertonen zeer fraaie rhythmische neerslagen.
6. Kwartsietachtige zandstenen grijs, rood en geel, sommige zeer fraai gelaagd.
7. Glauconiethoudende (groene) zandsteen.
8. Conglomeraten in verschillende graad van grofheid. Vooral de stukken Conglomeraat van Burnot, waarin de lydietbrokken van enige centimeters tot de grootte van een speldeknop sterk in het oog lopen, zijn zeer opvallend. Rolstenen van genoemd conglomeraat zijn eveneens niet zeldzaam en wekken het vermoeden, dat een gepolijst stuk conglomeraat niet onder behoefte te doen voor een dito stuk graniet.
9. Porfiroiede van Mairus. Dit gesteente, dat vroeger zoveel aanleiding tot gissingen gaf, vond ik in twee formaties. In de ene komen de blauwe kiezels prachtig uit, maar treden de veldspaatkristallen als het ware meer op de achtergrond, in de andere formatie zijn het juist de grote veldspaatkristallen, krijtachtig verweerd, die de aandacht vragen, vooral op een verse breuk.
10. Enige fossiele zeeëgels. Behalve het reeds bovenvermelde exemplaar van Micraster vond ik een tweede, sterk beschadigd, maar toch goed herkenbaar exemplaar en klopte ik uit een grote vuursteen een tweetal kleine zeeëgels uit.
11. Vuursteenbrecciën.

Het grootste deel der genoemde vondsten bevindt zich in het Natuur-Historisch museum te Tilburg, waarvan ik het genoegen heb conservator te zijn.

Ik wil dit artikeltje niet sluiten zonder gewezen te hebben op het feit, dat het terrein met de graven uit het Bronstijdperk het best te bereiken is per fiets van Tilburg uit, langs de weg naar Riel en vandaar naar Alphen tot de spoorwegkruising buiten Riel. Hier buigt de weg plotseling scherp af en gaat men door tot het Rielsch Hoefke, waar men de graven kan zien liggen. Het terrein, dat aan de hoede van het publiek wordt aanbevolen, is geheel vrij. Het stenenterrein is, zoals reeds werd opgemerkt in ontginning en dus zonder vergunning niet te betreden.

Moge het bovenstaande bijdragen tot beter kennis van de Brabantse Kempen, die in menig opzicht even belangrijk zijn, als de nu reeds beroemd geworden Oisterwijkse Vennen.

Dr. A. G. M. LIERNUR.

GEDRAG VAN DE BONTBEKPLEVIER.

Op bladz. 273 van het Maartnummer van „De Levende Natuur” schrijft Dr. N. Tinbergen in „Waarnemingen van een zilverbreeuwkolonie”: „Een bontbek daarentegen, die ik daarop onderzocht, liet ook zijn eieren al bij een betrekkelijk geringe verplaatsing in den steek en verkoos het lege nest . . .”

Naar aanleiding hiervan melden wij U de volgende waarneming.

Juni '35 vonden we op het strand een nest met 4 eieren van een bontbekplevier en ongeveer een meter er vandaan een nest met één ei van een vischdief. Omdat we de vogels wilden fotografeeren en waarnemen, zette Van den Oord een paar dagen later 's avonds een schuilhut bij de nesten. Den anderen morgen bracht hij me er heen. Toen bleek, dat, om beide nesten te gelijk